

ISBN 978-83-943734-0-5

Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna

Poradnik

Jolanta Hys

Joanna Kwiatkowska

Pracownia UKD

Instytut Bibliograficzny

Biblioteka Narodowa

Wersja zaktualizowana

Warszawa 2020

Przedmowa

- I. Charakterystyka UKD
- II. Słownictwo i gramatyka UKD
- III. Tablice skrócone i kartoteka wzorcowa UKD
- IV. Zapis pionowy UKD
- V. Poddziały wspólne
- VI. Dział ogólny 0
- VII. Dział 1 Filozofia. Psychologia
- VIII. Dział 2 Religia. Teologia
- IX. Dział 3 Nauki społeczne
- X. Dział 5 Matematyka. Nauki przyrodnicze
- XI. Dział 6 Nauki stosowane. Medycyna. Technika. Rolnictwo
- XII. Dział 7 Sztuka. Rozrywki. Sport
- XIII. Dział 8 Językoznawstwo. Nauka o literaturze. Literatura piękna
- XIV. Dział 9 Archeologia. Geografia. Biografie. Historia

Publikacja niniejsza została przygotowana na podstawie tablic skróconych UKD „Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna: wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/01”

Jest to zweryfikowane i zaktualizowane wydanie Poradnika UKD z 2013 r. opartego na wydaniu tablic skróconych UKD nr UDC-P058 z 2006 r. Po wydaniu tablic skróconych UKD nr 102/2019 publikacja ta została zaktualizowana i dostosowana do tablic UKD nr 102/2019 i stanu z grudnia 2019 r.

Przedstawiona publikacja ma charakter poradnika przeznaczonego dla bibliotekarzy. Celem jest przedstawienie zasad zapisu pionowego Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej (UKD), stosowanego w „Urzędowym Wykazie Druków wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodniku Bibliograficznym”.

Do tej pory bibliotekarze korzystali z podręcznika *Wprowadzenie do uniwersalnej klasyfikacji dziesiętnej* Olgierda Unguriana¹ oraz z podręcznika Barbary Sosińskiej-Kalaty *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna*². Publikacje te prezentowały słownictwo i gramatykę UKD. W pracy bieżącej bibliotekarze korzystali przede wszystkim ze wstępów do tablic UKD, szczególnie tablic skróconych.

Użytkownik UKD w Polsce korzysta obecnie z tablic skróconych UKD nr 102/2019³, kartoteki wzorcowej UKD⁴, Biuletynów UKD⁵.

W poszczególnych rozdziałach zaprezentowano uwagi o charakterze uniwersalnym.

Uwagi szczegółowe znajdują się w kartotece wzorcowej UKD:

<http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=60>

---

¹ O. Ungurian, *Wprowadzenie do uniwersalnej klasyfikacji dziesiętnej*, Warszawa 1966.

² B. Sosińska-Kalata, *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna*, Warszawa 1993.

³ Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna: wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/01 / oprac. J. Hys, J. Kwiatkowska, Warszawa 2019.

⁴ Kartoteka wzorcowca UKD (2020-...): <http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=60>

⁵ Biuletyn UKD <http://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/biuletyn-ukd>

W rozdziale pierwszym zaprezentowano charakterystykę UKD, historię UKD w Polsce i na świecie.

W rozdziale drugim przedstawiono słownictwo i gramatykę UKD.

W rozdziale trzecim omówiono tablice skrócone i kartotekę wzorcową UKD.

Rozdział czwarty prezentuje zasady ogólne zapisu pionowego.

W kolejnych rozdziałach omówiono słownictwo UKD, tj. poddziały wspólne, działy główne 0-9. Każdy rozdział zawiera ogólną charakterystykę opisywanego poddziału albo działu UKD. W rozdziałach wyróżniono część poświęconą słownictwu danego działu z prezentacją głównych poddziałów specjalnych i sposobów ich rozbudowy oraz część poświęconą metodzie zapisu pionowego.

W opracowaniu tekstów wykorzystano wcześniej opracowane materiały metodyczne Pracowni UKD, np. artykuły z czasopism, materiały z konferencji, warsztatów i szkoleń oraz materiały zamieszczane w witrynie BN, w tym Biuletyny UKD, materiały ze spotkań Zespołu ds. UKD.

Poradnik został przygotowany w Pracowni UKD Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej.

Pracownia UKD

W 2007 r. powołano w Bibliotece Narodowej w ramach Instytutu Bibliograficznego Pracownię Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej (Pracownię UKD).

Pracownia jest odpowiedzialna za:

- wydawanie kolejnych wydań tablic skróconych UKD
- prowadzenie prac nad kartoteką wzorcową UKD
- ustalenie metodyki UKD w Polsce i jej prezentacja na stronie *Dla bibliotekarzy/UKD*
- koordynację prac w Zespole ds. UKD. Zespół ds. UKD czuwa nad metodyką UKD w Polsce i konsultuje zmiany w pragmatyce i słownictwie UKD

- współpracę Biblioteki Narodowej z Konsorcjum UKD, uczestnictwo w projektach, w tym:
  - UDC Online⁶
  - UDC Summary⁷
  - Polska UKD Online⁸
    - szkolenia, warsztaty, spotkania poświęcone UKD
    - weryfikację opracowania rzeczowego związaną z publikacją „Urzędowego Wykazu Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny”
    - tworzenie wykazów działów UKD, w tym:
      - „Urzędowy Wykaz Druków wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny”
      - „Bibliografia Wydawnictw Ciągłych Nowych, Zawieszonych i Zmieniających Tytuł”
      - „Bibliografia Zawartości Czasopism”
      - „Bibliografia Dokumentów Elektronicznych”
      - „Bibliografia Dokumentów Kartograficznych”
      - „Polonica zagraniczne”

---

⁶ UDC Online <http://www.udc-hub.com/>

⁷ UDC Summary <http://www.udcsummary.info/php/index.php>

⁸ Polska UKD Online: <https://pl.udc-hub.com/pl/login.php>